

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

202100057

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2022001255

Datum 13 januari 2022
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 van de Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2021033792

Onze referentie
2022001255

Uw referentie
202100057

Uw brieven van
30 augustus en
17 december 2021

Geachte mevrouw _____,

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting ontvangen.

Definitief advies

Uit het verslag komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen.

Vragen SKGZ

U hebt ons een aantal vragen gesteld. Hieronder herhaal en beantwoord ik uw vragen.

"Begrijpt de commissie goed, dat ook sprake kan zijn van een geslaagde follikeipunctie als achteraf door laboratoriumonderzoek wordt vastgesteld dat er ofwel geen eicellen worden aangetroffen, ofwel dat er geen rijpe eicellen worden aangetroffen?"

Dat klopt. Er is sprake van een IVF-poging vanaf het moment dat er een technisch geslaagde follikelpunctie is uitgevoerd. Dus: ongeacht de kwaliteit (bijvoorbeeld rijp of onrijp) of het aantal bij de punctie verkregen eicellen.

"Maakt dit in de eerste vraag bedoelde laboratoriumonderzoek deel uit van fase 2 of van fase 3 als genoemd in artikel 1 sub e Bzv?"

Het laboratoriumonderzoek maakt deel uit van fase 3. Een ivf- of icisi-poging bestaat uit 4 fases. Fase 1: de hormonale behandeling van eicelrijping, fase 2: het weghalen van eicellen bij de vrouw (follikelpunctie) en fase 3: de laboratoriumfase, waarin de eicellen worden bevrucht met zaadcellen en uitgroeien tot een embryo.

“Wanneer wordt toegekomen aan fase 3 als genoemd in artikel 1 sub e Bzv? Is het mogelijk dat fase 3 wordt gestart en gedeclareerd ook als blijkt dat er geen sprake is van rijpe eicellen die uit de direct daaraan voorafgaande follikelpunctie verkregen zijn?”

Zorginstituut Nederland

Datum
13 januari 2022

Onze referentie
2022001255

Aan fase 3 wordt toegekomen na het voltooien van fase 2, dus als er eicellen zijn weggenomen en in het laboratorium getracht wordt een bevruchting tot stand te brengen.

Dit is mogelijk, in de laboratoriumfase blijkt pas of een bevruchting daadwerkelijk is gelukt.

Hoogachtend,

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 30 augustus 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van IVF-zorg.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op IVF-zorg omschreven. Dit komt *deels* overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster heeft in 2020 een aanvraag gedaan voor een IVF-poging in Duitsland. Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat het maximum aantal IVF-pogingen in 2019 reeds bereikt was.

Verzoekster is van mening dat een follikelpunctie pas geslaagd is als er rijpe eicellen zijn gevonden, omdat uit de polisvoorwaarden blijkt dat een IVF-poging telt als een geslaagde follikelpunctie heeft plaatsgevonden. Omdat bij poging 2 en 3 geen rijpe eicellen zijn verkregen zouden deze pogingen niet meegeteld kunnen worden als dus verzoekster.

Verweerder geeft aan dat als de follikelpunctie geslaagd is, ongeacht het resultaat, dit geldt als een IVF-poging.

Vraag SKGZ

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ het Zorginstituut verzocht in te gaan op de vraag wanneer sprake is van een IVF-poging. Gevraagd is of de follikelpunctie bepalend is, of dat alleen geteld wordt als de follikelpunctie geslaagd is, of de bevruchting van de eicel en het terugplaatsten ervan doorslaggevend zijn.

Juridisch kader

Artikel 1 Bzv bepaalt dat onder in-vitrofertilisatiepoging wordt verstaan:

- 1°. *het door hormonale behandeling bevorderen van de rijping van eicellen in het lichaam van de vrouw;*
- 2°. *de follikelpunctie;*
- 3°. *de bevruchting van eicellen en het kweken van embryo's in het laboratorium;*
- 4°. *het een of meer keren implanteren van een of twee embryo's in de baarmoederholte teneinde zwangerschap te doen ontstaan.*

Volgens artikel 2.4 Bzv omvat de zorg niet:

"De vierde of volgende in-vitrofertilisatiepoging per te realiseren zwangerschap, nadat drie pogingen zijn geëindigd tussen het moment dat een follikelpunctie is geslaagd en het moment dat er sprake is van een doorgaande zwangerschap van tien weken te rekenen vanaf het moment van de follikelpunctie en indien de implantatie van gecryopreserveerde embryo's niet heeft geleid tot een doorgaande zwangerschap van negen weken en drie dagen te rekenen vanaf de implantatie."

Antwoord vraag SKGZ

Per 1 januari 2009 zijn in het Besluit zorgverzekeringen op advies van het CVZ (een voorganger van het Zorginstituut) een aantal wijzigingen in de regelgeving betreffende IVF aangebracht (zie Staatsblad 2009, nr. 381). Eén daarvan betreft een wijziging van de definiëring van het begrip 'poging'. De aanpassing destijds van artikel 2.4, eerste lid, onder a, 3°, en van artikel 1, onder e, van het Bzv beoogde te regelen dat een poging pas gaat tellen als er een '*geslaagde follikelpunctie*' heeft plaatsgevonden. Alleen pogingen die daarna zijn afgebroken tellen mee als poging voor de telling van het maximaal aantal pogingen dat onder de basisverzekering valt. Deze regelgeving geldt nog steeds. In de loop van de jaren is gebleken dat het begrip '*geslaagde follikelpunctie*' verschillend wordt uitgelegd en dat verduidelijking nodig is. De juiste uitleg is als volgt:

'Van een '*geslaagde follikelpunctie*' is sprake als het gelukt is om conform de daarvoor gebruikelijk werkwijze de follikelpunctie uit te voeren. Gebruikelijke werkwijze is dat op basis van het echobeeld wordt bepaald of er follikels in de eierstok zijn en een follikelpunctie kan plaatsvinden. Een follikel is echografisch een 'blaasje' in de eierstok dat voedende en hormoonproducerende cellen bevat en normaal gesproken ook een eicel. Bij een bepaalde follikelgrootte wordt vermoed dat de eicel rijp is en wordt een punctie uitgevoerd. Een arts gaat dus tot punctie over als deze verwacht dat er rijpe eicellen in de follikels zitten. Pas na de uitgevoerde en daarmee geslaagde follikelpunctie kan onder de microscoop worden gezien wat de opbrengst (hoeveel eicellen) en kwaliteit (rijp en in de reageerbuis leidend tot bevruchting en een embryo van goede kwaliteit) is.

Dat het begrip '*geslaagde follikelpunctie*' aldus moet worden uitgelegd, blijkt uit het advies van het CVZ aan de minister van VWS uit 2009¹. De zinsnede in de toelichting bij de wijziging van het Besluit zorgverzekering per 1 januari 2010 ("*Een poging gaat pas als een poging tellen indien er een geslaagde follikelpunctie (het verkrijgen van rijpe eicellen) heeft plaatsgevonden*") moet ook in dat licht worden gelezen.²

¹ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/adviezen/2009/04/03/pakketadvies-2009> vanaf pagina 141

² NICE bevestigt dit: zie <https://www.nice.org.uk/guidance/cg156/evidence/full-guideline-pdf-188539453>

Ter verduidelijking: Een poging gaat dus pas lopen vanaf een geslaagde punctie. Dat betekent dat als er alleen een stimulatie met hormonen heeft plaatsgevonden, maar dit onvoldoende effect heeft, dit niet als poging geldt. Ter toelichting: Hormonale stimulatie om meerdere eicellen te laten rijpen kan op verschillende manieren worden gedaan. Als er te sterk wordt gestimuleerd, kan een voor de vrouw gevaarlijke situatie ontstaan (overstimulatie). In de praktijk kunnen professionals daarom bijvoorbeeld besluiten te starten met milde stimulatie. Als daarmee onvoldoende effect wordt bereikt, vindt geen eicelpunctie plaats en telt het niet als IVF-poging.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Verzoekster heeft vanuit de Zvw recht op drie IVF-pogingen. Een poging telt nadat een geslaagde follikelpunctie heeft plaatsgevonden. Een geslaagde follikelpunctie wil zeggen dat deze conform de gebruikelijke werkwijze is uitgevoerd: op basis van echobeeld wordt bepaald of follikels in de eierstok zijn. Bij een bepaalde follikelgrootte wordt verwacht dat de eicel rijp is. Of er daadwerkelijk eicellen zijn en wat de kwaliteit is blijkt pas later. Het al dan niet aantreffen van (kwalitatief goede) eicellen heeft geen invloed op het slagen van de punctie. De punctie is geslaagd als deze op de gebruikelijke werkwijze is uitgevoerd.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat verzoekster geen recht meer heeft op een volgende IVF-poging nu zij het maximum van drie pogingen reeds gebruikt heeft. Verweerder heeft de aanvraag terecht afgewezen.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verweerder heeft de aanvraag terecht afgewezen.